

2011
jonge Maaskantprijs
Nanne de Ru
Powerhouse Company

JURY
Anna Vos
Don Murphy
Chris van Langen

READER
Willemijn Lofvers

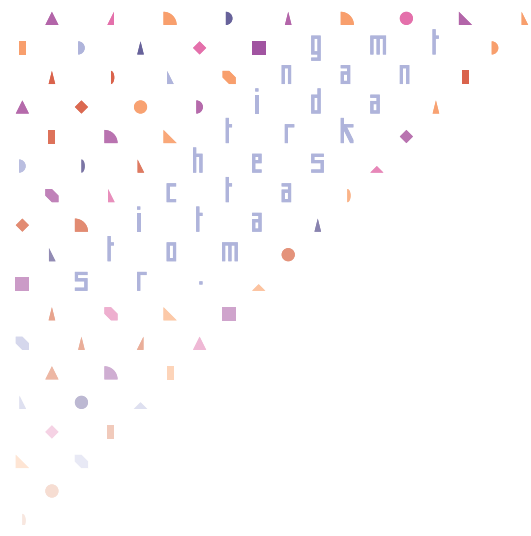
JURYRAPPORT

De jury van de Rotterdam-Maaskantprijs voor Jonge Architecten 2011 begon haar eervolle werkzaamheden met een enigszins bezwaard gemoed. Zou het lukken om een terechte en overtuigende winnaar voor te dragen voor deze prestigieuze prijs? Eerdere jury's betoogden immers met enige regelmaat dat de leeftijdsgrens – 35 jaar of jonger – te krap zou zijn. Daarnaast bleek ook de eis dat de prijs moet worden toegekend "... voor door Nederlanders binnen Nederland ontplooiende werkzaamheden" voor menig jury te beperkend. Tel daar de actuele economische situatie bij op die de architectonische, stedenbouwkundige en landschapsarchitectonische beroepspraktijk zwaar heeft getroffen. Is het onder dergelijke condities mogelijk iemand – een persoon of een collectief van personen – te vinden die de prijs daadwerkelijk verdient? Het antwoord is een volmondig "Ja!" Sterker nog, haar zoektocht naar een winnaar stemde de jury optimistisch over de stand van het gewas onder de jonge generatie architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten.

De jury is gedurende haar zoektocht vier keer bijeen gekomen. Tijdens de eerste bijeenkomst heeft de jury de in het reglement van de prijs genoemde criteria omarmd. Ze vindt het vooral de moeite waard om de leeftijdsgrens uiterst serieus te nemen, omdat het vak zonder waardering uit te spreken voor jeugdige elan zal verdorren. Daarnaast besloot de jury haar zoektocht expliciet te richten op Nederlandse of in Nederland gevestigde architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten; ze kan ze zich niet voorstellen dat in een land als Nederland, met zijn rijke ontwerpcultuur, geen serieuze kandidaat voor de prijs te vinden zou zijn. Tenslotte stemt de jury ook van harte in met het criterium dat het ontwerp, en daarmee ook het ontwerpend handelen, het ontwerpvakmanschap en de ontwerp kwaliteit, centraal moet staan bij de toekenning van de prijs.

Tijdens de eerste bijeenkomst passeerden embryonale lijsten van mogelijke winnaars de revue. De op deze lijsten figurerende namen waren gebaseerd op de kennis van de juryleden van het veld en een eerste verkenning van papieren en digitale publicaties. Een deel van de genoemde (teams van) architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten bleek bij nader onderzoek de leeftijdsgrens al te hebben overschreden. Maar een groter deel is inderdaad 35 jaar of jonger. Het laatste restje verlangen om de leeftijdsgrens op te rekken, verdween. De jury wilde echter niet in de val van haar eigen voorkeuren en

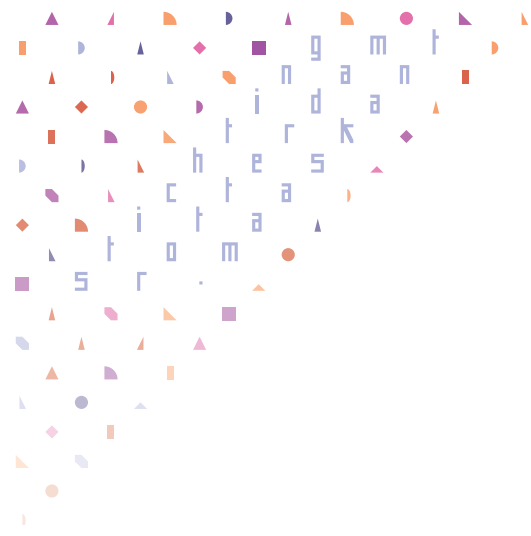
fascinaties trappen. Daarom werd besloten gesprekken te voeren met personen die de jury zouden kunnen helpen het veld verder te verkennen en in beeld te brengen.

De tweede en derde bijeenkomst van de jury stonden in het teken van die gesprekken. De jury wisselde van gedachten met vertegenwoordigers van het SfA, Archiprix en het Fonds BKVB én met juryleden van recente rondes van European. Deze gesprekken verrijkten het beeld van het veld aanzienlijk. Uit de combinatie van deze gesprekken met de vervolgonderzoeken van de juryleden zelf kwamen drie tot vier namen van personen of bureaus steeds opnieuw boven drijven. Toch vond de jury het gezien de statuur van de 'jonge' Maaskantprijs opportuun om een diepgaandere analyse te laten maken van een breder palet aan namen.

De jury stelde een shortlist op van 10 kandidaten die allemaal voldoen aan de eerder genoemde criteria. Vervolgens heeft de jury Willemijn Lofvers gevraagd om nader onderzoek te doen naar deze 10 zeer talentvolle ontwerpers en bureaus en een reader samen te stellen van hun werk en de receptie ervan.

Het resultaat van dat onderzoek is een relevante selectie van het portfolio van de 10 kandidaten, aangevuld met een overzicht van de vakmatige en publieke receptie van het geselecteerde werk. Willemijn Lofvers heeft daarbij expliciet aandacht besteed aan de vraag of het ontwerpwerk in opdracht dan wel op eigen initiatief of voor een prijsvraag is gemaakt, maar ook aan de eigen positionering van de ontwerper of het bureau. Tevens wordt inzichtelijk in hoeverre ontwerpen gerealiseerd en/of geïmplementeerd zijn.

Dat laatste is op uitdrukkelijk verzoek van de jury gebeurd. De Rotterdam-Maaskantprijs voor Jonge Architecten is weliswaar een aanmoedigingsprijs, maar de jury stelt zich op het standpunt dat met de toekenning van de prijs bewezen ontwerptalent gestimuleerd dient te worden. De winnaar moet immers middels zijn, haar of hun ontwerpwerk een bijdrage leveren aan "... het manifest maken, verhelderen en versterken van de plaats die de bebouwde omgeving en de landschappelijke inrichting in het culturele en maatschappelijke leven innemen" en aan "... het binnen een brede kring van gebruikers en beschouwers bevorderen van een bewuste beleving van de architectonische, stedenbouwkundige en landschappelijke vormgeving ...". Het leveren van een dergelijke bijdrage vereist, zo is de overtuiging van de jury, dat de winnaar van de prijs ten minste één gerealiseerd of geïmplementeerd ontwerp op zijn of haar naam heeft staan.

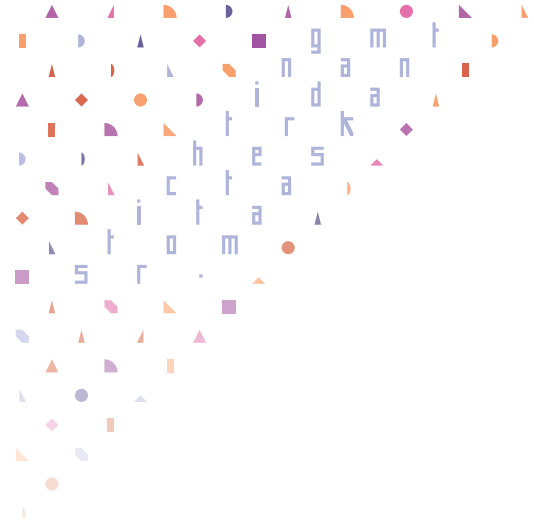
Het onderzoek van Willemijn Lofvers verdiept het optimistisch stemmende beeld over de jonge generatie Nederlandse of in Nederland gevestigde architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten. Waarom?

Ten eerste omdat deze jonge generatie zich niet uit het veld laat slaan door de huidige economische crisis. Het is eerder omgekeerd: de actuele condities maken een enorme hoeveelheid energie los. De jonge generatie stort zich met zichtbaar ontwerplezier en ontwerpvakmanschap op een enorm breed scala aan ruimtelijke én andere vraagstukken. Regelmatig middels opdrachten, vaak door middel van prijsvragen, steeds vaker op eigen initiatief. Veelvuldig gaat het daarbij uiteindelijk om het produceren van een te realiseren ontwerp, maar met grote regelmaat gaat het ook om allerlei vormen van onderzoek.

Daarnaast omdat de jonge generatie de volle breedte van het vak opzoekt. De disciplinaire grenzen spelen daarbij nog steeds een rol, maar vervagen zichtbaar. Het palet aan posities dat de 10 onderzochte ontwerpers en bureaus laat zien, is breed: van het verbinden van het historisch-theoretische corpus van de architectuur met de liefde voor het vakmanschap tot architectuur als een activistisch ambacht met sociale betekenis, van ruimtelijk onderzoek op het grensvlak tussen kunst en architectuur tot architectuur als strategie, van contextuele transformaties van het continu veranderende stadslandschap tot landschapsarchitectuur als magie genererende esthetische bewerkingen, van regiospecifieke, streekeigen interventies tot de programmatische organisatie van gebouwen op basis van transdisciplinaire culturele analyses.

Tot slot omdat de jonge generatie definitief de eenzaamheid van het auteurschap van zich af lijkt te werpen. De ontwikkeling van een oeuvre is nog wel belangrijk, maar gebeurt vrijwel altijd in samenwerking met anderen. Met andere ontwerpers, vanuit de eigen of aangrenzende disciplines, en met vertegenwoordigers van niet-ontwerpdisciplines. Tegelijkertijd beginnen die samenwerkingsverbanden een steeds grotere mate van promiscuïteit te vertonen. Er zijn nog wel vaste samenwerkingspartners, maar het aandeel tijdelijke, wisselende contacten, geselecteerd op basis van gewenste expertise of gedeelde fascinaties, neemt zienderogen toe.

Dit alles stemt de jury vrolijk. Maar ze wil er ook een kanttekening bij plaatsen: de jonge generatie is een veelvraat met ADHD-trekjes. Het is maar weinigen gegeven om surfend over de gehele breedte uiteindelijk ook echt ergens in te excelleren. Veel van de jonge ontwerpers en bureaus zouden gebaat zijn bij wat

meer focus in hun activiteiten. Maar dan wel zonder de energie die de breedte hen geeft te verliezen. Want diegenen die er wel in slagen zich te concentreren, lijken juist weer energie te verliezen of worden wel erg smal of specifiek. In het licht van deze kritische noot bleek de keuze voor de jury uiteindelijk relatief eenvoudig.

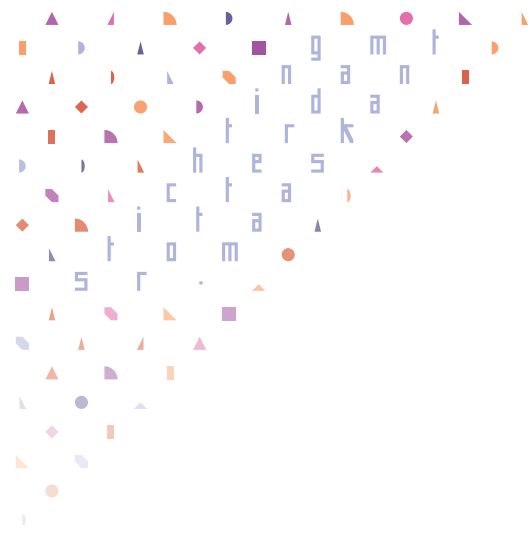
Onder de jonge generatie bevindt zich één ontwerper die een voor zijn leeftijd onwaarschijnlijke balans gevonden heeft tussen het brede perspectief en de focus. De jury heeft dan ook unaniem en vol overtuiging besloten de Rotterdam-Maaskantprijs voor Jonge Architecten 2011 toe te kennen aan deze ontwerper: Nanne de Ru.

De jury is onder de indruk van zijn rijke, evenwichtige en op een brede architectuuropvatting gestoelde ontwerpproductie. Hij blijkt in staat een brede vakopvatting te combineren met een expliciete en overtuigende ontwerp- en zeggingskracht op de verschillende deel terreinen waarop hij zich begeeft. Daarmee is hij een voorbeeld en inspiratiebron voor zijn generatiegenoten.

Nanne de Ru (1976) is mede-oprichter en partner van Powerhouse Company, een bureau dat actief is op het terrein van architectuur, stedenbouw en onderzoek. Hij is daarmee een typische representant van de jonge veelvraat-generatie. Nanne de Ru is in de eerste plaats ontwerper van een breed palet aan opgaven – van meubilair, interieurs, villa's, woningbouw, kantoren en publieke gebouwen tot stedenbouwkundige projecten – maar doet ook veel onderzoek, publiceert veelvuldig en geeft met grote regelmaat les in binnen- en buitenland.

Aan de basis van het ontwerp- en ontwerpgerelateerde werk van Nanne de Ru staat een hecht geloof in en een enorme beheersing van het architectonisch ontwerpvakmanschap. Dat vakmanschap is geworteld in de rijke traditie van de architectuur. Het is bewonderenswaardig dat hij op jonge leeftijd al in staat blijkt daarmee een brug te slaan tussen twee, in het actuele vakdebat veelal onverenigbare vakopvattingen: de hernieuwde aandacht voor de ambachtelijke kant van het vak enerzijds en een meer theoretische en conceptuele benadering anderzijds. Nanne de Ru kiest er bewust voor de volle breedte van het ontwerpvak te bestrijken. Het doel is architectuur (weer) te positioneren, zo valt te lezen op de website van Powerhouse Company, "...als een al omvattende, constructieve en vernieuwende discipline".

De jury is in de eerste plaats onder de indruk van de volwassenheid van Nanne de Ru's ontwerpvakmanschap. Ter illustratie daarvan wijst de jury op

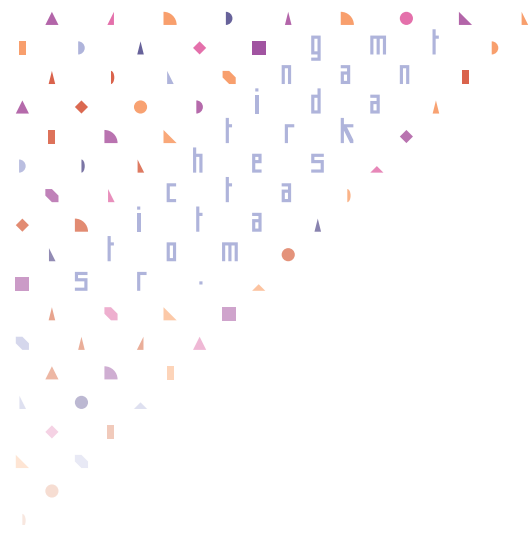

de imponerende schoonheid en ruimtelijke rijkdom van Villa 1. Dit veelvuldig bejubelde en gepubliceerde, met de AM NAI Prijs 2008 bekroonde bouwwerk behoeft weinig toelichting. De jury van de AM NAI Prijs 2008 was terecht van mening dat de villa al bij oplevering als een klassieker kon worden beschouwd. Met de indrukwekkende architectonische kwaliteiten van deze villa bewijst Nanne de Ru wat de daadwerkelijke beheersing van het architectonisch ontwerpvakmanschap – van opdracht tot en met uitvoering – teweeg kan brengen. Villa 1 maakt de intrinsieke betekenis van architectuur, als het ambacht van het creëren van ruimte, manifest. Tevens bevordert de villa een bewuste beleving van de architectonische vormgeving binnen een brede kring van beschouwers, mede dankzij de door de kwaliteiten van de villa zelf gegenereerde publiciteit. Alleen al op basis van Villa 1 zou de toekenning van de prijs aan Nanne de Ru terecht zijn.

Nanne de Ru's evenwichtige en op een brede architectuuropvatting gestoelde productie is echter veel rijker dan dat ene imponerende, gerealiseerde gebouw. De reikwijdte van de balans die hij gevonden heeft tussen breedte en diepte blijkt uit het feit dat de kwaliteit van de verschillende onderdelen van zijn portfolio onverminderd hoog is. Of het nu gaat om gerealiseerde of te realiseren ontwerpen in opdracht, zoals Villa 1, maar bijvoorbeeld ook Villa L en het ontwerp voor een woongebouw in het Olympia Kwartier in Almere, of om inzendingen voor prijsvragen of meervoudige opdrachten, zoals voor het Dans en Muziekcentrum in Den Haag of het interieur van de IJ-hal van Amsterdam CS. Al deze projecten zijn opmerkelijk en uitzonderlijk. Ze etaleren een enorme vrijheid van denken, terwijl ze tegelijkertijd Nanne de Ru's beheersing van het vak tonen.

Die hoge kwaliteit geldt ook voor zijn onderzoeksactiviteiten. Een belangrijk deel van zijn onderzoeksinspanningen richt zich op de condities waarbinnen architectuur en stedenbouw zich heden ten dage geplaatst zien. In dat licht is *Rien ne va plus* uiterst illustratief: een in een tentoonstelling, een cahier, een film en een publieke debattenreeks resulterende en zeer tot nadenken stemmende studie naar de economische crisis en haar complexe relatie met architectuur. Het ontwikkelen van inzicht in, een helder bewustzijn van en een nuchtere verhouding tot de actuele maatschappelijke condities is, zo luidt Nanne de Ru's prikkelende stellingname, een absolute voorwaarde om het ontwerpvakmanschap te positioneren en te ontwikkelen.

Nanne de Ru verdient de Rotterdam-Maaskantprijs voor Jonge Architecten 2011 dan ook bovenal voor het door hem gevonden, productieve evenwicht

tussen breedte en diepgang in de architectuur. Een dergelijk evenwicht is per definitie instabiel. De noodzaak die balans steeds opnieuw te overdenken en te definiëren, zal het nu al indrukwekkende oeuvre van Nanne de Ru alleen nog maar rijker en wellicht ook experimenteler en gewaagder maken. De jury hoopt daaraan met de toekenning van deze prijs een bijdrage te leveren.

Tot slot: hoezeer Nanne de Ru soms ook op weg lijkt naar being a starchitect, een dergelijke positie van eenzaam en uniek auteurschap wordt met de dag onhoudbaar. Nanne de Ru ambieert dat ook niet. Net als veel van zijn generatiegenoten zoekt hij continu de samenwerking. In de eerste plaats met Charles Bessard, Nanne de Ru's partner binnen het bi-polaire, working apart together-bureau Powerhouse Company. Daarnaast natuurlijk met de medewerkers van het bureau, maar ook met andere bureaus, zoals RAU en De Zwarte Hond, met opdrachtgevers, eindgebruikers, technici, gemeenten, aannemers en leveranciers en met andere onderzoekers. De toekenning van de Rotterdam-Maaskantprijs voor Jonge Architecten 2011 aan Nanne de Ru is dan ook tevens een erkenning van wat samenwerking kan opleveren.